

Møbel- industrien og EF

Fremtiden for norsk møbelindustri ligger i skandinavisk samarbeid. "Scandinavian Design" er et begrep i verdensmålestokk, men våre bedrifter er for små til å hevde seg alene. EEC-medlemsskap vil snarere gjøre situasjonen verre. Nordisk samarbeid kan skape en ny giv for næringen.

Folkebevegelsen

Norsk møbelindustri må først og fremst ses i skandinavisk sammenheng. Utviklingen av både formgivning, kvalitet og valg av materialer, blir som oftest betegnet med "Scandinavian Design".

Kvalitet og stil

Årsaken er ikke bare de mange dyktige fagfolk som har gjort dette begrepet til et kvalitetsstempel, men kanskje like mye vår livsform og levestil. I vår del av verden er hjemmet noe vesentlig, en del av vår personlighet. Mer enn i andre land, omgir hjemmet mesteparten av vår tilværelse utenfor arbeidsplassen. Produksjonen av statusmøbler er synkende. Vår møbelkultur er i ferd med å bli demokratisk i hele sitt opplegg, – selv om det nok ennå er en del hensiktsløs forfengelighet igjen i valg av materialer og overflatebehandling. Men de svulmende former, falske forsikringer og standardiserte ensembler er på veg ut av vårt miljø. Norske og nordiske møbler er blitt eks-

portert i tildels betydelige kvanta. Paradoksalt nok er vår stil blitt litt av et statussymbol i enkelte kretser i utlandet. Vi får bare håpe at disse møblene i fremtiden også vil nå frem til den jevne familie.

Små enheter – lang transport

Norsk møbelindustri er også litt av et paradoks. Over seksti prosent ligger på Vestlandet, særlig Møre. Det betyr lang transport av råvarer og ferdigprodukter og mange vanskeligheter som følge av avstandene. Men de er blitt overvunnet av pågangsmot, utholdenhet og fantasi – egenskaper som vil komme vel med i den økende konkurransen, uansett hvordan markedsforholdene blir i fremtiden.

Kampen om eksportmarkedene

Mellom 1966 og 1972 er forholdet mellom eksport og import betydelig forverret for møbelindustrien. I 1966 eksporterte vi for 30 millioner kroner mer enn vi importerte. Ifjor var importoverskuddet 70

millioner kroner. Det vil si at vi på snaue seks år tapte et marked ute og hjemme på omlag 100 millioner kroner.

Erfaringene fra et utvidet EFTA-marked synes å være de samme som for store deler av vår ferdigvareindustri. Avskaffelse av tollmurer har to sider, og den naive drøm om de store fordeler som venter oss i et marked på bortimot 300 millioner mennesker, holder neppe stikk. Det dreier seg ikke om 300 millioner kunder som sitter og venter på norske varer. Det gjelder 300 millioner mennesker som selv produserer og vil avsette sin egen produksjon bl.a. til oss.

Uten sammenlikning forøvrig kan vi se på utviklingen av møbelproduksjonen i Holland etter at landet kom med i EEC. I 1956 importerte landet fra Belgia og Vest-Tyskland for ca. 17 millioner H.fl. I 1970 var importen øket til 412 millioner H.fl. Det utvidede marked har åpenbart ikke vært til noen fordel for hollandsk møbelindustri.

Tollens betydning

Tollspørsmålet spiller ikke noen avgjørende rolle for norsk møbelindustri i dag. Hvor tollene ennå finnes, er den omlag 7 prosent, og i fremtiden må vi regne med at også dette vil bli redusert. Overfor EF vil tollene fjernes helt i løpet av 5 år enten vi velger handelsavtale eller medlemskap. Fremtidsutsiktene vil derfor være avhengig av helt andre ting.

Hva som avgjør saken

Spørsmålet er om vi har tilstrekkelig tradisjon, miljø, industrier og de økonomiske tilganger som er nødvendige for at vi skal kunne hevde oss i konkurransen. Det er på disse områder saken blir avgjort, og det er grunn til å være bekymret både når det gjelder kapitalbehovet og det faktum at vi har mange små og så å si ingen store industrier innen bransjen. Store utenlandske konserner kan ved kopiering og utvalg finne innpass på det

Arbeidsplassene

Fritt arbeidsmarked

EFs prinsipp om fritt arbeidsmarked vil medføre effektiv formidling av arbeidskraft mellom medlemslandene. EFs frie arbeidsmarked gjør det lettere å benytte utenlandsk arbeidskraft som stiller små krav, til erstatning for norske arbeidstakere. Norske arbeidere vil ikke lenger ha forrett til ledige jobber. Dette innebærer en fare for mange, kanskje særlig eldre arbeidstakere, og det svekker de fagorganisertes forhandlingsposisjon.

Frie kapitalbevegelser

Kapitalen vil strømme dit hvor den kaster mest av seg. Følgen blir høyere rente og større kapitalgevinster. Vi mister kontrollen med utenlandske oppkjøp og etableringer. Norsk kapital kan flykte til utlandet. Faglige tillitsmenn må ta hensyn til dette når de formulerer sine krav, og arbeidsgiverne kan i økende utstrekning avvise dem med henvisning til forholdene i EF-landene. Vi får også mindre offentlig innflytelse over eiergruppene i vårt næringsliv, både norske og utenlandske.

Nasjonalstyring

Når valutakursene blir bundet og skatter, avgifter og budsjettammer blir harmonisert i en kommende økonomisk union, mister vi våre viktigste styringsmidler over økonomien. Skånlandutvalget, Regjeringens egne eksperter, formulerer det slik at "sentrale deler av den økonomiske politikken vil måtte fastlegges på fellesskapsplan". Det innebærer bl.a. ifølge Skånlandutvalget at sysselsettingen blir et fellesskapsanliggende i EF-unionen. Dette er meget betenkelig, EFs høye arbeidsløshet og de kraftige svingningene på arbeidsmarkedet tatt i betraktning (se diagrammet.)

Regjeringen påpeker at takten i struktur-

endringene vil øke. Det innebærer sentralisering av næringslivet i Europa. Innen for EF kan Norge som helhet komme til å lide under problemer som likner utkant-Norges i dag.

Alternativ: Utenfor EF

Også EF-tilhengere medgir at Norge kan klare seg godt økonomisk utenfor EF. (Tollbelastningen er ubetydelig sammenliknet med det prisfall mange næringer har tålt uten å klage). Regjeringen mener selv at "full sysselsetting kan trolig opprettholdes i Norge uansett hvilken tilknytningsform som velges, forutsatt at en maktet å løse styringsproblemene i økonomien". Det er alminnelig erkjent at toll spiller en underordnet rolle for utviklingen av handelen. Og tollene skal i alle tilfelle fjernes.

Handelsavtale

En handelsavtale gir nøyaktig samme tollfrihet for industrivarer som medlemskap. Forskjellen er at den blir innført noen få år senere for noen få varers vedkommende, blant dem papir og aluminium. De fleste varer skal bli tollfrie i løpet av fem år i alle tilfelle.

Selvråderett

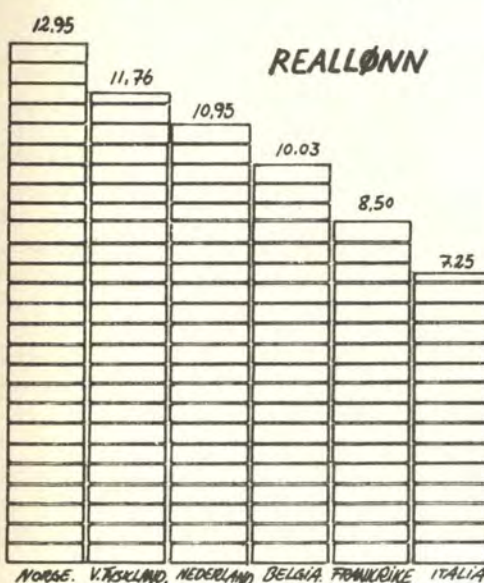
Viktigere enn tollspørsmålet er derfor retten til nasjonal styring. Retten til å fortsette en politikk som tar sikte på utjevning mellom mennesker, yrker og distrikter, retten til å sikre full sysselsetting og en jevn og rask bedring av levevilkårene i hele landet. Skal vi oppnå dette, kan vi ikke overføre sentrale deler av vår selvråderett til Bryssel, og må derfor si nei til EF-union og fjernstyring.

(Kilder for lønnsulikheter: Innstilling fra Venstres EEC-utvalg. Fagbevegelsen: Se "EEC og fagbevegelsen", Pax 1972. Fremmedarbeidere: Hantsch "Arbeidstolk på flyttefot", Gyldendal. Kvam: "Den billige arbeidskraften", Pax)

Norge og EF

Lønnsnivået

i Norge er betydelig høyere enn i EF-landene. Reell timefortjeneste i EF-landene er fra 9 til 50 prosent under de norske lønningene.

Kilde: Lønns- og p.departementet (Aukrustutvalget nr. 1 1972) Tallene er korrigert for ulikheter i kjøpekraft, dvs. forskjellige valutaers kjøpekraft i forhold til DM. iflg. Statistisches Jahrbuch der BDR 1971. Uten en slik korreksjon ville Norge komme en tanke bedre ut.

Fagbevegelsen

er langt svakere i EF enn i Norge og ofte sterkt splittet. Organisasjonsprosenten er lav, f.eks. ca 20% i Frankrike og ca. 30% i Vest-Tyskland

Fremmedarbeiderne

er en viktig del av EF-systemet. Hver fjerde kroppsarbeider i Frankrike og Belgia, og hver syvende industriarbeider i Vest-Tyskland er fremmedarbeider.

Lønnsforskjellene

er langt større i EF-landene enn i Norge. En offentlig direktør i EF tjener 7-8 ganger så mye som et postbud, i Norge knapt 4 ganger så mye. Det samme forholdet gjelder det private næringsliv. Ulikhetene blir skjerpet av svakere skatteprogresjon i EF-landene.

De lavtlønnede

er dårligere stilt i EF enn i Norge. En lavtlønnsarbeider i EF tjener bare 59% av en "høytlønnsarbeider", mens han i Norge tjener 81%. (Sammenlikningen gjelder de fem beste og de fem svakeste bransjene. 59 prosent er gjennomsnittet for fem EF-land.)

Kvinnens lønn

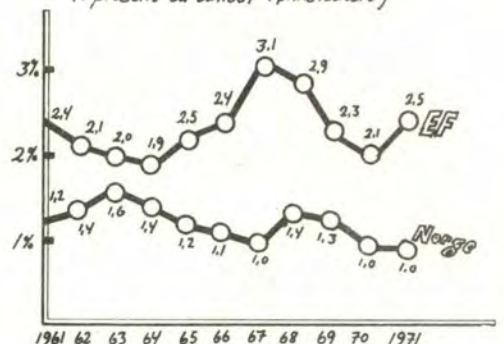
er lavere i alle EF-land enn i Norge, bortsett fra Frankrike og Italia.

Arbeidsløsheten

i EF har de siste fem årene vært dobbelt så stor som i Norge.

ARBEIDSLØSHETEN SISTE TIÅRET.

(i prosent av antall lønnstakere)

Kilde: EF-kommisjonens "Allgemeine statistik". Norge: Statistisk månedshfte. (I 50-årene var arbeidsløsheten i EF-området enda høyere, f.eks. 6,5% i 1956)

EFs målsetting er at kapitalen skal strømme fritt. Arbeidskraften må strømme etter. Den økonomiske politikk skal samordnes fra Bryssel og nasjonale styringsmidler må gis opp. Norsk medlemskap i EF betyr at vi stikker kjepper i hjulene på vår sysselsettings- og utjammingspolitikk på alle de områder som her er nevnt.

norske marked via møbelhandlere som ser en fordel i enesalg og enerepresentasjon for kjente, utenlandske firmaer.

Hardere konkurranse

Det fins ingen avgjørende argumenter for møbelindustriens vedkommende om fordeler ved EEC-tilslutning. De innstillinger som er kommet fra bransjens side gjør heller ikke noe alvorlig forsøk i den retning. Man innskrenker seg til å registrere at det i fremtiden kan ventes hardere konkurranse uansett tilknytningsform. Da kan det være på sin plass å enda en gang minne om at norsk møbelindustri er et nordisk fenomen. Ved utstrakt samarbeid, påvirkning og felles fremstøt kan vi gjøre "Scandinavian Design" til et verdensbegrep som bygger på en industri som hjemme dekker sitt eget behov og som skaper fullverdige produkter til eksport.

Det er avgjørende for norsk møbelindustri fremtid at vi klarer å løse disse problemene. Tilslutning til EEC løser ingen.

KLIPP UT

SEND INN

**Dersom De ønsker å bli medlem i
FOLKEBEVEGELSEN -**

vennligst send oss medlemskontingenten, minimum kr. 10,-, over postgiro eller bankgiro. Vær vennlig og notér «medlemskap» e.l. på giroblanketten og fyll ut og send oss denne slippen eller en lapp med tilsvarende opplysninger.

Navn: .....

Adresse: .....

Postnummer og poststed: .....

Kommune: .....

**FOLKEBEVEGELSEN
MOT NORSK MEDLEMSKAP
I FELLESMARKEDET**

**Postboks 515 - Sentrum - Oslo 1 - Postgiro 208669
Bankgiro 8200.01.36065**

Folkebevegelsen

Folkebevegelsen mot norsk medlemskap i Fellesmarkedet er en landsomfattende, tverrpolitisk organisasjon med over 130000 medlemmer. Medlemmene er organisert i 450 lokalutvalg og i faglige utvalg over hele landet. I de fleste fylker er det faglige sekretærer tilknyttet fylkeskontorene. Nærmere opplysninger får du ved henvendelse til:

**FOLKEBEVEGELSEN, postboks 515,
Sentrum, Oslo 1 - tlf. 41 02 90.**

Vi oppfordrer alle motstandere av norsk medlemskap til å bli medlem i Folkebevegelsen. Bruk kupongen til venstre!